

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/2435,Przeglad-filmow-dokumentalnych-Aliny-Czerniakowskiej-w-Gdansk-1617-wrzesnia-2008.html>
26.03.2026, 23:34

Przegląd filmów dokumentalnych Aliny Czerniakowskiej w Gdańsku - 16-17 września 2008 r.

16.09.2008

Biuro Edukacji Publicznej gdańskiego oddziału IPN zorganizowało w Gdańsku w dn. 16-17 września br. dwudniowy przegląd filmów historycznych Aliny Czerniakowskiej – znanej dokumentalistki, pracującej dla programu II TVP, autorki ponad 30 filmów dokumentalnych.

Prof. dr hab. Paweł Wieczorkiewicz napisał niedawno, że Alina Czerniakowska należy do wąskiego grona najlepszych polskich reżyserów dokumentalistów, specjalizujących się w historii Polski. O filmie „Czy warto było tak żyć” pisał: „Jest utrzymany w świetnym tempie, przejmujący i sugestywny, a przy tym obiektywny i prawdziwy [...]. Stanowi kwintesencję najlepiej artystycznie rozumianego wychowania patriotycznego”.

Ze względu na wyraziste przesłanie ideowe, jednoznaczny stosunek do dziedzictwa Polski komunistycznej oraz krytyczną diagnozę stanu Polski współczesnej filmy Aliny Czerniakowskiej uchodzą za „kontrowersyjne”, niektóre zostały wyemitowane w TVP dopiero po licznych interwencjach, w późnych godzinach nocnych. Tak było na przykład z filmem „Czy warto było tak żyć” o Stanisławie Sojczyńskim „Warszycu”, legendarnym dowódcy powojennej partyzantki antykomunistycznej.

Przegląd odbył się w gdańskim klubie „Żak” i zgromadził znaczną widownię – złożoną zarówno z kombatantów, jak i młodzieży. Gościem honorowym była Maria Fieldorf-Czarska, córka generała „Nila”. Dwa z prezentowanych filmów („On wierzył w Polskę” i „Sprawa generała »Nila«”) dotyczyły historii zbrodni sądowej na „Nilu”.

Wielkie wrażenie na zgromadzonej publiczności zrobił film „Oni musieli zwyciężyć”. Tytuł jest trawestacją słów marszałka Józefa Piłsudskiego, skierowanych do żołnierzy armii ochotniczej przed decydującą bitwą warszawską: „Musicie zwyciężyć!” Cenne filmowe materiały archiwalne, dynamiczna relacja pokazująca przebieg wojny polsko-bolszewickiej i jej znaczenie dla Polski i Europy. Historia dobrze już znana, ale opowiedziana emocjonalnie, z podkreśleniem osobistego stosunku autorki do tematu, co zawsze wciąga widza i sprawia, że także on nie jest obojętny.

Film „Zwycięstwo”, pokazujący sytuację polityczną i psychologiczną Polaków po roku 1944, jest zbudowany jako antyteza do poprzedniego, z dużą dawką gorzkiej ironii i serdeczną refleksją o tych, którzy wbrew „realiom” gotowi byli kontynuować walkę z nowym okupantem.

Film „Humer i inni” nie jest tylko prostą relacją z głośnego procesu zbrodniarzy z UB. Towarzyszy jej szersza refleksja na temat winy i kary, deprawującego wpływu nierozliczonych spraw z przeszłości na postawy Polaków dziś, na utratę wiary w sprawiedliwość i na rozpowszechnione postawy cyniczne.

Zebrani wyrazili nadzieję, że pokazy filmów historycznych będą w stałej ofercie edukacyjnej IPN.

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

2

3

